

● VAINO PUURA — FIGARO.

Möödunud aasta mai-kuus tuli TR Konservatooriumi ooperiklassi ja «Estonia» teatri ühisel ettevõtmisel lavale Mozarti ooper «Figaro pulm», osatähtjaks konservatooriumi laulukateedri üliõpilased. Kolm neist — Sirje Puura, Leelo Spirka ja Veronika Talvar — lõpetasid kevadel õpingud. «Figaro pulm» etendub täiseduga seni ajani ja jääb tõenäoliselt teatri mängukavasse ka tulevaks hooajaks.

Muusikateatrist kirjutavaid autoreid on meil alati vähevoitu olnud. Noorte muusikateadlaste teatrihuvi ergutamiseks oli «Figaro pulm» sobiv lavastus: üks noortel autoritel ole kergem kirjutada oma eakaaslastest kui tunnustatud meistritest. Teatriühingu ja konservatooriumi muusikateaduse

kateedri ühise üritusena korraldati üliõpilastest muusikateadlastele «Figaro pulma» retsensioonide võistlus. Kuna tegemist oli esmakordse ettevõtmisega, otsustas žürii, millesse kuulusid muusikateaduse kateedri õppejõud, «Estonia» kirjandusala töötajad ja ooperi lavastaja, erinevalt traditsioonilisest võistlusest kohti mitte välja jagada. Tööde plussidest ja miinustest räägiti autoritega ühisest vestlusingis.

«Noorte Hääl» lugejale pakume noorte muusikateadlaste töödest koostatud koondarvustuse.

TEATRIKUU 77

Lavakunstkateedri üliõpilaste diplomilavastuste puhul ei löö enam keegi käsi kokku, et mõtle kui tore, terve näidendi mängisid oma jõududega maha. Need lähivad võrdväärseina Draamateatri repertuaari ja saavad kriitikal hinnangu. Nii on noorel näitlejal iseseisvat lavateed alustades juba mingid kogemused ja päris teatritöösse sisseelamine lähed valutumalt.

Lauljatega on lugu keerulisem. Kursuste arvuline koosseis ja võimekus on vägagi erinevad: kandvamate osade tarvis saab hääl valmis alles lõpukursustel. Mõnede hääleliikide defitsiit (näiteks tenoreid on konservatooriumis praegu viie kursuse kohta ainult kaks) piirab lavastamiseks kõne alla tulevate teoste arvu. Lõpuks vajab ooper peale solistide veel koori ja orkestrit, korralikke dekoratsioone, kostüüme ja parukaid — kõige sellega ooperiklass omal jõul toime ei tule. Seal mängitakse küll üksikuid stsene ja vaatusi ooperiliteratuuri paremikust, kuid see on vaid eessoojenduseks tegelikule teatritöele. Alles diplomi taotleja saab osa mõnes «Estonia» kävas olevas ooperis; pole siis ime, kui noor laulja end seal varasemate kogemusteta üsna abitult tunneb. Paari orkestriproovi vältel peab ta ühte sulama juba valmis lavastusega, laulma tehniliselt korrektselt ja emotsionaalselt, valdama näitlemis-, liikumis- ja partneriga suhtlemise oskust, arvestama lava akustikat ja valgustust, tunnetama orkestrit.

«Figaro pulma» teekssaamine on suurel määral ooperiklassi õppejõu ja lavastaja Arne Miku töö ning entusiasmi viil. Idee oma jõududega ooper välja tuua tekis kaks aastat tagasi; tolleaegne II kursus oli tävatult arvukas (7 lauljat) ja üle keskmise ulatuvate võimetega. Leiti sobiv teos ja osalised, lavastuslikes küsimustes saavutati teatriga kokkulepe ja töö läks käima.

HEIDI PRUULI (II kursus)

Miks just Mozart? Mozarti ooperis on palju ansambllaulu ning see nõuab lauljalt suurt esitlustäpsust. Teiseks annab «Figaro pulm» näitlejale peadegu piiramatuid võimalusi ehda «väljamängimiseks» laval.

Lavastaja sõnade järgi on ka tema loobunud tegelema male- nuppudega päik panemast, jättes meelele neile üsna suure vabaduse ennast ise laval leida. Kuidas on see siis õnnestunud?

Tõre on väadata, kui noored mängivad laval noori. Kindlasti on see lavastuse üks võluvamaid külgi. Ja vähemal meie eakaaslastest ooperisolistidest õnnestub

Figaro

laväl rüisugust siira mängulustiga laelud ärevat õhkkonda luua.

TIINA LÖHMUSTE (IV kursus)

«Pöörane päev ehk Figaro pulm» — nii nimetas P. Beaumarchais oma komöödiat, mis sai libretist Lorenzo da Ponte vahendusel Mozarti koomilise ooperi aluseks. Oigugi et Mozarti lavateos kasutab ristnimena ainult teist poolt komöödiat pealkirjast, jäi sisuliselt ka esimene täleõiguslikult kehtima. Niisiis — Figaro pöörane pulmapäev.

Just nimelt sellist pöörast päeva, kus üks lõbus seik järgneb teisele, näeme ka Arne Miku lavastuses. Kuigi lavastaja on etenduse rajanud karakteritele ja psühholoogiliste liinide seostele, pole unustatud sündmuste virvarri, mis lubab lavastajal ja näitlejail oma fantaasiale nii vaba voli anda. Ja eks või rõhku asetada ka loo koomilisele ning tilkirevale olustikulisele küljele, kui on tegemist kelkõige koomilise ooperiga ja temperamentse noorte asjaosalistega? Selline lahendus aitab ka tasandada puudujääke karakterite psühholoogiliste keerdkäikude avamisel. Ei saa ometi võrrelda meie osatähtjate lavakogemusi näiteks Berliini Komische Oper'i trupi omadega (Komische Oper'i «Figaro pulma» lavastusega oli mul võimalus tutvuda 1976. a. stügisel Moskvas). Situaatsioonikoomika suurem osatähtsus meie variandis tuleb etendusele ainult kasuks. Ülemäärana tõsiselt asja võttes kukkunuks lugu hoopis halenaljakalt välja, kuna raskuspunkti asetamine psühholoogilisele küljele (nagu sakslaste lavastuses) nõuab juba häid draamanäitlejate eeldusi ja oskusi, kuid selleni me (pehme hoides) veel ei küüni.

Muusikalisest küljest tervikuna (muusikaline juhendaja Tiliu Targama, dirigent Vallo Järvi) on etendus tõesti igati professionaalselt tasemel; annab silmad ette nii mõnelegi «Estonia» lavastusele. Apse tuleb ette üpris harva, on tõeliselt vaimustavaid numbreid: Figaro kavatilin ja mõlemad aariad, Marcellina ja Susanna duetti, Cherubino aaria krahvinale, krahv Almaviva aaria jt. Kui aga midagi jääb sisuliselt kättesaamatuks, aitaks ehk abitsimine orkestri saatetartlist.

Lembit Roosa lavakujundus on

ilus. tüüml. lavast. legi t. liinlas. ma la. range. ning tempo. on sa. tüüml.

Kõ. võrds. Tõ. võim. krahv. Müll. on a. näitle. meist. seks. lana. Kr. rem. oope. tu n. alge.

Va. küig. toim. koo. sioo. misr. erin. Ain. Puu. kus. S. Ver. oma. dab. mu. selt.

V. on. le. ka. ma.

ral. lo. mu. ni. Ba. Kõ. riis. to. or. mu.

Figaro!

gustusiga luua.

TE

Figaro P. Beau- t, mis sai e vahene ooperi arti lava- a ainult alkirjast, täleõli — Figa-

rast päe- järgneb Miku la- staja on akteritele le seos- lindmuse stajal ja e nii va- l rõhku se ning küljele, e koomi- mentsete

lline la- da puu- ühholoo- misel. Ei osatält- ks Berli- i omade- garo pul- võimalus Mosk-

ka suu- andis tu- uks. Üle- es kuk- naljakalt i aseta- küljele

s nõuab a eeldusi me (peh- i.

ervikuna Iiu Tar- rivi) on sionaal- ad ette

vastuse- harva, numb- mõlemad Susanna krahvin- ariä jt. sisuliselt ik abtöt- ist. ndus on

ilus. Nii kujundus kui ka kosta- tüümid sobivad just Arne Miku lavastusele. Seda võib öelda jäl- legi tänu võrdlusmomendile: ber- liinlaste rangema ja tasakaaluka- ma lavastuse juurde kuulusid ka rangemad, pastelsed kostaümid ning napp lavakujundus. Meie tempokam ja üleannetum lavastus on saanud endale ka kirevad kosta- tüümid.

REET SAAREPERA (IV kursus)

Kõik osad on enam-vähem võrdselt «välja mängitud».

Töö käigus toimunud noorte võimete kasvu parim näide on krahv Almaviva osas esinev Hans Miilberg, kellele «Figaro pulm» on andnud impulsi mitte üksnes näitlejaoskuste, vaid ka vokaalse meisterlikkuse kiireks arendami- seks. Praegu mõjub ta väga kind- lana.

Krahvinna osa esitajaist on pa- rem Helvi Bannikova. See roll on ooperis kõige staatilisem, seetõ- tu nõuab eriti psühholoogilisest algest lähtumist.

Väino Puura on Figaro mitme- külgse osaga silmapaistvalt hästi toime tulnud. Harmoonilises kooskõlas on vokaaltehnika, dik- tsioon, emotsionaalselt laetud laul- mismaneer, milles on rohkesti erinevaid tämbrilisi varjundeid. Ainsa veana hakkab silma V. Puura liikumise kohatine kõhma- kus.

Susannad — Sirje Puura ja Veronika Talvar — on mõlemad omal kohal. S. Puura, kes lähen- dab osa rohkem kangelase sise- musest lähtuvalt, on ka vokaal- selt tugevam.

Väga meelde jääv osatäitmine on Leelo Spirka Cherubino. Pea- le näuditava muusikalise külje on ka karakteri võimalused maksi- maalselt ära kasutatud.

TIJU TOSSO (IV kursus)

Ooperi kõige buloilkumad ka- rakterid on Marcellina ja Barto- lo. Nende muusikalisel iseloo- mustamisel kasutab Mozart mõ- ningaid tüüpilisi võtteid, näiteks Bartolo puhul taotleb koomikad kiiresti laulmisega madalas regist- ris. Täisto Noor tuleb osaga hästi toime. Tõnu Valama samas rollis on veel nii muusikaliselt kui mänguliselt välja kujunenata.

Marika Eensalu Marcellina on usutav, vajalikult temperament- ne. Ka sisseelamine ema rolli tuleb hästi välja.

Nimitegelane Figaro Väino Puu- ra esituses on vokaalselt etenduse tugevaim osatäitmine. Laulja ka- sutab oma rikkalikke häälevar- jundeid vastavalt olukordadele. Väga õnnestunult on lahendatud 2. vaatuse 2. pilt; Figaro aaria, mis on omamoodi üleskutseks meestele, kõlab saalist esitatuna väga torevalt.

Hans Miilbergi krahv Almavi- va on mänguliselt etenduse üks parimaid. Näitleja peab kogu etenduse vältel kinni algul välit- tud mängustilist. Ka vokaalselt ei saa talle eriti midagi ette hei- ta.

Susannat kehastavad näitlejan- nad avavad kumbki osa erine- valt. Sirje Puura lähtub rohkem siselunnetusest, väliselt liigseid efekte pole. Veronika Talvari Su- sanna on kõketeerivam, kava- iam, meelitavam. Kohati esineb tal liigset žestikuleerimist. Vo- kaalselt häirib tema alumise re- gistri vähene kandvus.

Leelo Spirka esineb Cherubino- na lausa kadestamisväärse sta- biilsusega, luues ehtsa tulinhingel- lise, kergelt armuva nooruki ku- ju.

Krahvinna Rosina Helvi Banni- kova kehastuses on väljapeetud, kuid sisemiselt liikuv ja aktiiv- selt reageeriv. Ta on ehtsalt krahvinnalik, kuid kriitilistes olukordades ootaks ka veidi ak- tiivsemat välist tegutsemist. Vo- kaalpartii esitab lauljatar veen- valt ja kindlalt.

Muusikaõpetaja Basiliot kehas- tavad Väino Karo ja Ants Kõllo. Viimane annab intrigandi karakte- rit edasi usutavamalt. Karo Ba- siliot ootaks rohkem liikuvust, aktiivsemat pugejalikkust.

ANDRES PUNG (IV kursus)

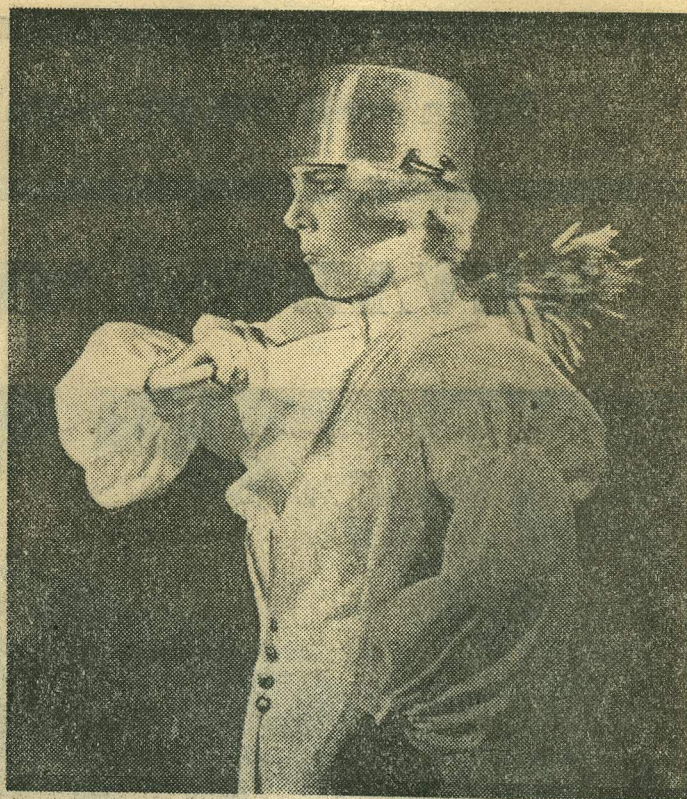
Prätensioone on teatri koofile. Praegu kujutab see endast aeg- ajalt lavale ilmuvat ilmetut selts- kõnda, kes toimuvat sisuliselt ei toeta. Orkestril jääb puudu mo- zartlikust särast, puhkpillirühmal intonatsioonipuhtusest.

HEIDI PRUULI

Kogu ansambli kiituseks tuleb öelda, et iga etendusega on õpi- tud järjest rohkem laval suhtle- ma, haarama seda, mis teine just momendil välja pakub, ja vasta- valt sellele reageerima.

... Et lavastus ka publiku hul- gas poolehoidu ka huvi äratab, ilmneb sellestki, et isegi kino- piletit hinnaga kohad on igal eten- dusel müüdud. Ning ega silani vist keegi peetunud ole.

REET SAAREPERA

LEELO SPIRKA — CHERUBINO.

VÄINO KARO — BASILIO ja HANS MIILBERG — KRAHV.
GUNNAR VAIDLA fotod